

Sammandrag av rapporten 'Sales of veterinary antimicrobial agents in 19 EU/EAA countries in 2010' (ESVAC II)

Europeiska läkemedelsmyndigheten, EMA, har publicerat en rapport om användningen av antimikrobiella läkemedel till djur, med statistik som baserar sig på säljdata per förpackning i 19 europeiska länder 2010. Uppgifterna har nu för första gången samlats in med en enhetlig metod och rapportens omfattning är unik i världen. En del av länderna har redan en längre tid följt upp användningen av antimikrobiella läkemedel till djur, andra endast några år. För åtta länder är detta den första gången, vilket bör beaktas när resultaten studeras. Det krävs vanligen tre till fyra år för att få fram en tillförlitlig basnivå.

I tio länder baseras statistiken på säljdata från läkemedelspartiaffär, fem länder fick data från dem som innehar försäljningstillstånd. I en del är det apoteken som är uppgiftskällan och i några en kombination av de ovanstående. Också foderfabriker har gett data. Flera länder har varit tvungna att ändra sättet att samla in och rapportera data för att det ska stämma överens med protokollet.

Antalet djur beaktats

Säljdata har i rapporten normaliserats efter antalet produktionsdjur, och också djurhandeln mellan länderna har beaktats i beräkningen. För normaliseringen används termen 'populationskorrektionsenhet' (population correction unit, PCU), och konsumtionen anges i enheter mg/PCU och som relativa andelar. Det finns ingen täckande statistik över antalet hundar och katter, så de har inte beaktats i PCU-beräkningen. Av samma anledning har antalet sålda tabletter dragits av den totala försäljningen, eftersom tabletterna nästan uteslutande används till sällskapsdjur. Medicineringsbehovet varierar betydligt mellan olika djurarter, varför variationerna i fördelningen av djurarter mellan länderna bör beaktas när de PCU-korrigerade resultaten studeras. Rapporten betonar att PCU är en teknisk enhet och inte ett exakt värde för den verkliga djurpopulationen.

Medicineras djurgrupper eller djurindivider?

Utgående från läkemedelsform kan man sluta sig till om preparaten används för att behandla djurindivider eller djurgrupper. När stora mängder produktionsdjur måste behandlas på en gång används förblandning (premix), oral lösning eller oralt pulver. I de sammanlagda resultaten i 19 länder gavs 90 procent av de antimikrobiella läkemedlen till djur i form av preparat som lämpar sig för gruppbehandling, 9 procent i form av injektionspreparat och 1,2 procent i form av preparat för lokal behandling av juver. Det förekom betydande skillnader mellan länderna i användningen av gruppläkemedel. Till exempel i Finland gavs merparten, 59 procent, av preparaten i form av injektioner medan andelen preparat som lämpar sig för gruppbehandling var cirka 36 procent.

Konsumtionsdata per läkemedelsgrupp

Av läkemedelsgrupperna använde man i Europa mest tetracykliner (39 %), penicilliner (23 %) och sulfonamider (11 %). I Finland såldes mest penicilliner (54 %), sulfonamider (21 %) och tetracykliner (14 %). Den tredje och fjärde generationens cefalosporiner, fluorokinoloner och makrolider, som finns på Världshälsoorganisationen WHO:s förteckning över för människan kritiska antimikrobiella läkemedel, utgjorde 0,2 respektive 2,2 och 6 procent av den totala försäljningen i de 19 länderna. I Finland var motsvarande andelar 0,04 respektive 0,6 och 4,5 procent.

Rapporten beskriver också hur användningen av läkemedelsformer fördelar sig per läkemedelsgrupp. I de sammanlagda resultaten går tetracyklinerna nästan uteslutande (97 %) till medicinering av

djurgrupper, liksom en majoritet av penicillinerna (76 %). Den tredje och fjärde generationens cefalosporiner finns endast som preparat avsedda för individuell medicinering, det vill säga i form av injektioner eller juvertuber. Både fluorokinoloner och makrolider används särskilt som gruppläkemedel (78,5 % respektive 92 %). I Finland såldes 70 procent av tetracyklinerna, 1–2 procent av penicillinerna och över 95 procent av makroliderna som gruppläkemedel. År 2010 fanns fluorokinoloner för produktionsdjur endast som injektionspreparat i Finland.

Flera orsaker bakom skillnaderna

Skillnaden i totalförbrukningen mellan länderna med störst respektive minst försäljning var upp till 30-faldig. Användningen påverkas bland annat av skillnaderna i hur djurpopulationerna fördelar sig i länderna. Också läkemedelsutbudet, använd doseringsnivå och kurens längd kan variera mellan länderna. Dessa faktorer förklarar bara en del av de stora skillnaderna mellan ländernas förbrukning – också andra faktorer måste beaktas. Till exempel i Finland och de övriga nordiska länderna har man redan flera år fäst uppmärksamhet vid en kontrollerad användning av antimikrobiella läkemedel.